

'Het Leven Helpen VZW'
Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-Oost-Vlaanderen

**Zorgplanning,
ook voor morgen...**

Waarover gaat het?

- De zekerheden van het leven:
 - Geboorte
 - Ziekte en gezondheid
 - Sterven
- Plots overlijden, zonder voorafgaande ziekte, wordt meer uitzonderlijk

Waarover gaat het?

- De huidige geneeskunde biedt enorm veel mogelijkheden en maakt ons leven langer.
- Én we zien steeds vaker dat verlenging van het leven niet het enige doel kan zijn,
- Dat kiezen voor comfort en waardigheid een volwaardig alternatief kan zijn.

Waarover gaat het nog?

- De wetgever voorziet heel wat beslissingsmogelijkheden bij het levenseinde
 - Weigeren of stopzetten van behandelingen
 - Palliatieve sedatie
 - Euthanasie

Ervaringen vanuit palliatieve zorg

- U hebt 74% kans ooit in een woon- en zorgcentrum te leven
- U hebt 40% kans dat u aan het eind van uw leven niet meer kan zeggen wat u wenst
- Meer behandelingen beperken vaak de kwaliteit van leven

**→ Wie zal wat beslissen
(voor u)?**

Ervaringen vanuit palliatieve zorg

- Levensindebeslissingen in de palliatieve fase zijn (emotioneel) moeilijke beslissingen.
- Beslissen 'in de plaats van' wordt door naasten vaak als emotioneel zeer belastend ervaren.
- Keuze arts sluit voor 81% aan bij zijn/haar waarden, slechts 19% is gelijk aan keuze patiënt

Getuigenis

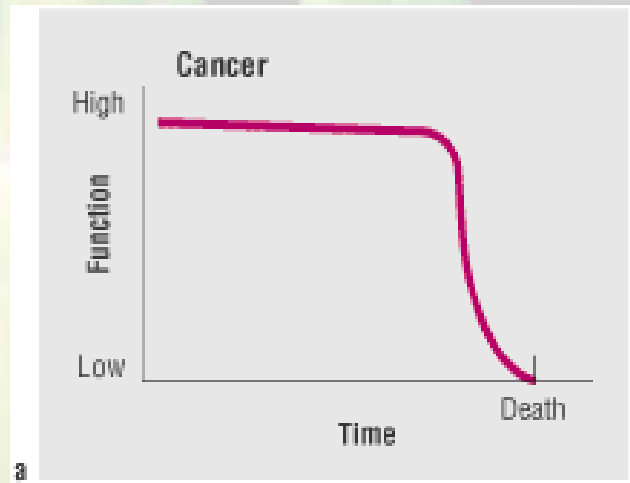

‘Papa had geen huisarts en met mij praten over zorg voor later wou hij niet. Nu lukt het niet meer. Hij is net terug uit het ziekenhuis na een operatie en hij eet niet meer. De arts heeft me correct uitgelegd wat nog kan. Ofwel krijgt papa vloeibaar voedsel via een sonde. Het doet geen pijn en hij kan nog jaren leven, maar zonder te kunnen praten of veel te beseffen. Ze kunnen ook geen sonde plaatsen. Dan krijgt hij geen voeding, zonder honger of dorst te voelen, daar kunnen ze voor zorgen.

Nu voel ik me nog machtelozer... Ik moet een beslissing nemen zonder te weten wat papa zou gewild hebben...’

Hoe sterven mensen?

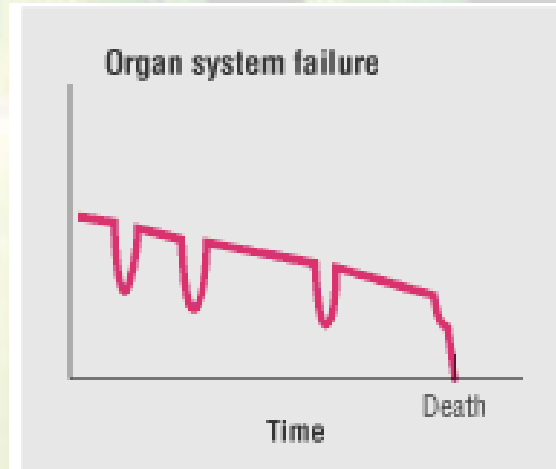

Kankerdiagnose

- Min of meer verwacht verloop
- Behoud van dagelijkse activiteiten tot enkele maanden vóór het sterven
- Snel toenemende beperkingen in de laatste 2 maanden

Hoe sterven mensen?

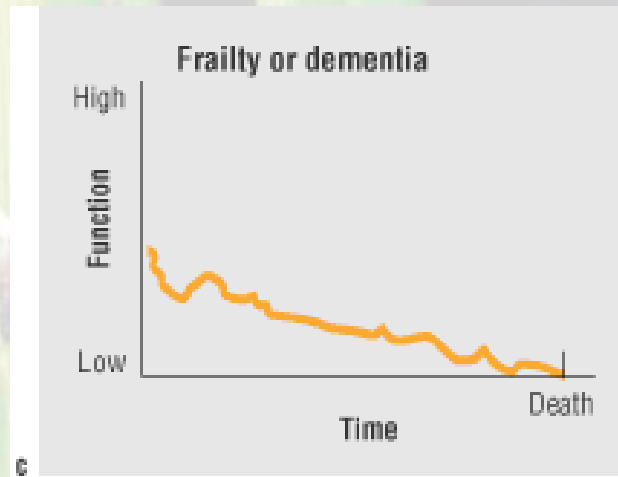

Orgaan-/ Systeemfalen

- Periodes met geleidelijke achteruitgang
- Soms plotse hospitalisaties met herstel
- Onzekerheid wanneer patiënt zal sterven / welk falen fataal wordt

Hoe sterven mensen?

‘Oude dag’ of
dementie

- Gestadige achteruitgang in mentale en lichamelijke gezondheid
- Resulteert finaal in de dood
- Moment van overlijden zeer moeilijk in te schatten

Dus...

- Er zijn heel wat mogelijke beslissingen bij het levens-einde
- Hoe moeilijker het moment van overlijden te voorspellen is, hoe groter het risico dat (patiënt of) familie moet beslissen op een emotioneel moeilijk moment!

Welke beslissingen zijn mogelijk?

- Wet op de patiëntenrechten
- Wet op de euthanasie
- Wet op de palliatieve zorg

Wettelijk kader

- Wet op de patiëntenrechten geeft recht op (algemeen):
 - Kwaliteitsvolle dienstverlening
 - Vrije keuze van arts
 - Inzage in dossier
 - Eerbied persoonlijke levenssfeer
 - Klachtenbemiddeling

Wettelijk kader

- Wet op de patiëntenrechten geeft OOK recht op:
 - Informatie diagnose en prognose in begrijpelijke taal
 - Recht op geen informatie indien de patiënt dit wenst
 - of bij ernstig nadeel voor betrokkene (uitzonderlijk)

Wettelijk kader

- En het recht om geïnformeerd, voorafgaandelijk en vrij toe te stemmen in elke tussenkomst,
 - U heeft dus altijd het recht een behandeling te weigeren of stop te zetten nadat ze is gestart,
 - En de mogelijkheid om deze weigering schriftelijk en vooraf te **uiten** (= negatieve wilsverklaring, u kan geen behandelingen 'eisen')

Wettelijk kader

Mogelijkheid tot aanstellen van:

- Vertrouwenspersoon: staat u bij in de uitoefening van uw rechten zolang u wilsbekwaam bent,
- Vertegenwoordiger: oefent uw rechten uit vanaf het moment dat u wilsonbekwaam wordt.

Wettelijk kader

- **Wet op de euthanasie**
Geeft patiënten die aan een aantal voorwaarden voldoen het recht op de vraag naar levensbeëindiging
- **Wet op de palliatieve zorg**
Geeft patiënten het recht op kwalitatieve palliatieve zorg

Euthanasie

“Het opzettelijk levensbeëindigend handelen, door een ander dan de betrokkene, op diens verzoek.”

Euthanasie

= Toedienen van dodelijke medicatie aan de patiënt op diens vraag

≠ stopzetten of nalaten levensverlengende behandeling,

≠ geen afdwingbaar recht

Twee mogelijkheden:

1. Wilsverklaring inzake euthanasie
2. Vraag naar euthanasie

1. Wilsverklaring euthanasie

- Wordt schriftelijk opgesteld
- Is enkel uitvoerbaar bij een onomkeerbaar coma (bewustzijnsverlies, geen dementie)
- Is maximum 5 jaar geldig (onbepaald wanneer wilsonbekwaamheid intreedt bij geldige wilsverklaring)

1. Wilsverklaring euthanasie

- Model van document
- In bijzijn van twee getuigen, w.o. 1 zonder materieel belang
- Mogelijkheid tot aanstellen **vertrouwenspersoon** (kan maar moet niet één van de getuigen zijn - deze is enkel verantwoordelijk voor het kenbaar maken van uw wil tot euthanasie en het overleg met uw arts in deze)

2. Vraag om euthanasie

- In geval van medisch uitzichtloze toestand, ondraaglijk fysisch of psychisch lijden
- Ten gevolge van ernstige en ongeneeslijke ziekte of ongeval
- Schriftelijke, gedagtekende en ondertekende vraag
- Geen verdere vormvereisten zoals getuigen,...

2. Vraag om euthanasie

- Het verzoek is vrijwillig – niet onder externe druk, overwogen en herhaald
- Door een meerderjarige of ontvoogde minderjarige die handelingsbekwaam is op ogenblik van verzoek

2. Vraag om euthanasie

Is uitvoerbaar

- In terminale fase
 - mits toestemming onafhankelijke tweede arts (vaak LEIF-arts)
- In niet-terminale fase
 - Mits toestemming tweede en derde arts (psychiater of specialist in de aandoening)
 - Uitvoering ten vroegste bij herhaalde vraag na 1 maand

Euthanasie

Elke zorgverstreker heeft:

- De ethische plicht uw vraag te horen en te beluisteren
- Het ethisch recht om niet mee te werken aan de uitvoering

Elke patiënt heeft :

- Het recht om een andere zorgverstreker te kiezen

Palliatieve sedatie

- Is een weloverwogen bewustzijnsverlaging tot het niveau dat vereist is om niet-behandelbare pijn of symptomen te verlichten
- Heeft niets te maken met euthanasie, geen intentie het leven te beëindigen
- Past in het kader van goede (palliatieve) zorg

**EN U,
WAT WIL U?**

Vroegtijdige zorgplanning

Mensen plannen hun agenda,
loopbaan, projecten,
vakantie,.....

De meeste mensen treffen
regelingen voor hun erfenis.

De enige zaak die ze nalaten te
plannen is hun levenseinde.

Vroegtijdige zorgplanning

Is het proces waarbij patiënten,
samen met hun arts en/of geliefden,
de belangrijkste doelen en wensen
vastleggen,
voor hun toekomstige zorg.

= individueel bepalen van 'goede
zorg' voor als straks het einde zal
naderen

Getuigenis

Evelien heeft het er met haar
huisarts, Dr. Thoen, al vaak over
gehad,
over wat voor haar kwaliteit van
leven is,
over wat ze wel of niet nog wil,
over wat ze vraagt dat 'men' zou
beslissen als ze het zelf niet
meer kan zeggen...

Belang voor iedereen

- Niet alleen voor ouderen of zwaar zieken, al dan niet in een palliatieve/terminale fase
- Onverwachte levenseinde-situaties kunnen zich op elke leeftijd voordoen

Getuigenis

‘Een gewone avond in februari. Mijn vader belde om te zeggen dat hij naar het ziekenhuis moest. Later vertelde de arts mij dat pa een hersentumor had, ongeneeslijk ziek, naar schatting nog 3 maand te leven...

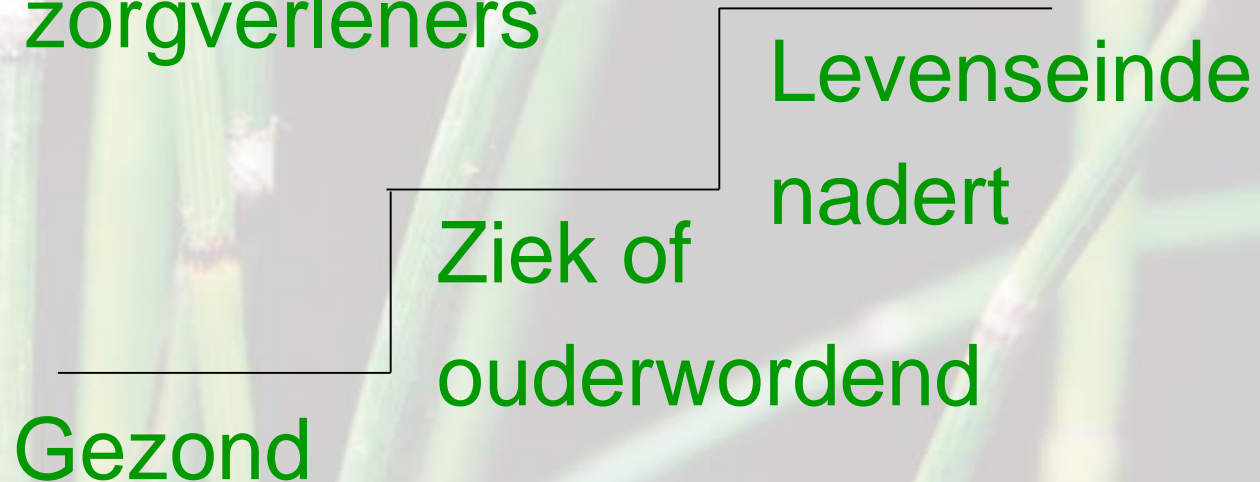
Spreken over het levenseinde hadden we nooit gedaan: pa niet, wij niet... het ‘hoefde’ niet.

De artsen stelden 3 behandelingen voor: operatie, chemo of bestraling. De behandelingen zouden hem iets langer laten leven, maar niet veel. Er was het gevaar dat hij lam of blind zou worden. Wat ook kon, was geen behandeling geven. Hij zou dan zo goed mogelijk verzorgd worden, zodat hij zo weinig mogelijk pijn zou hebben.’

VZP = 'Vooruitdenken' naar het levenseinde...

- Evolutie van waarden naar (niet-)behandelbeslissingen
- Evolutie van mondeling naar meer gedetailleerde documenten
- Evolutie van privé naar overleg met zorgverleners

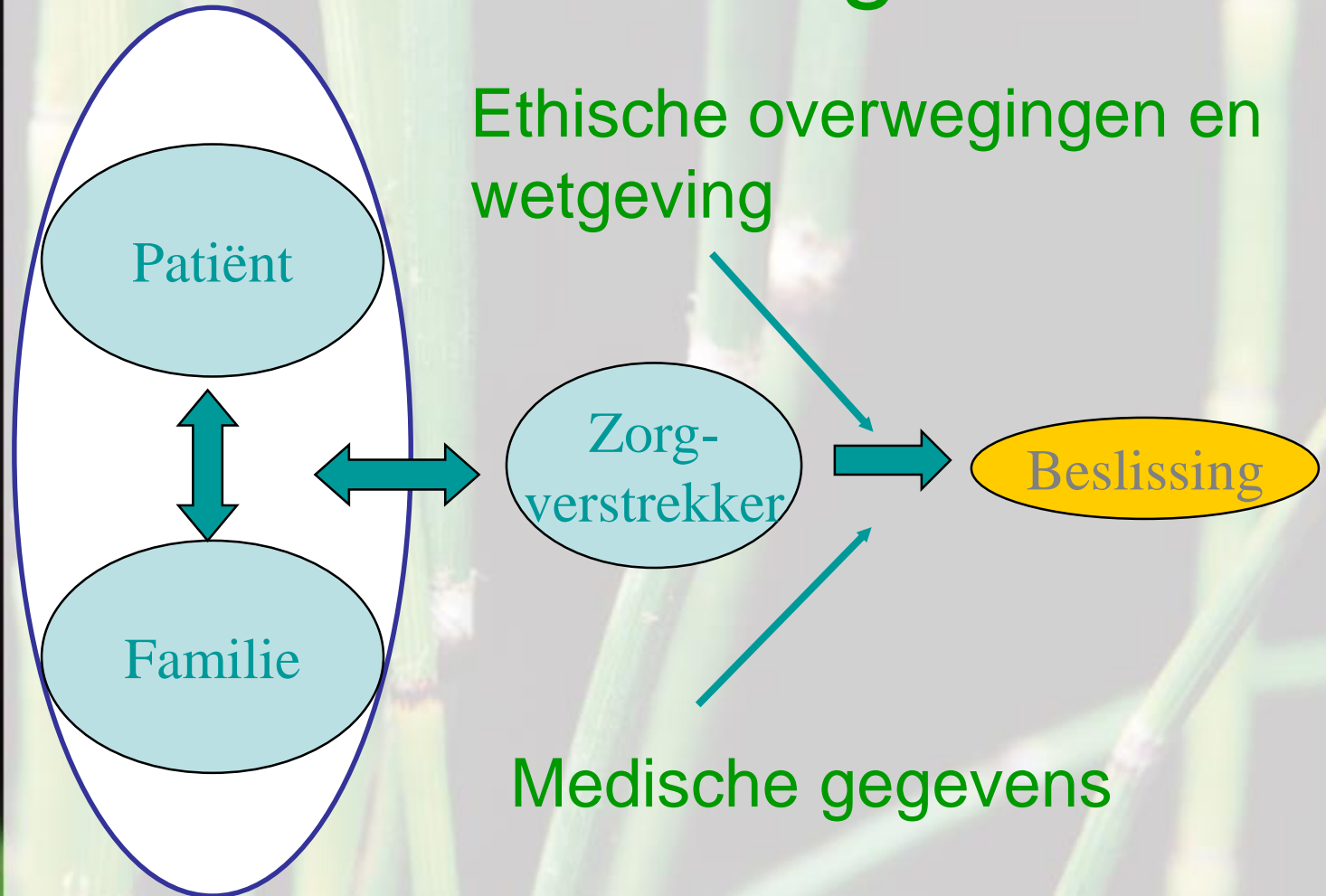

Ziek – palliatief - terminaal

- Zorg bij ziekte: patiënt wordt behandeld, gericht op genezing
- Palliatieve zorg: de patiënt kan niet meer genezen, zorg is verhoogd gericht op levenscomfort en psychosociale ondersteuning
- Terminale zorg: laatste dagen/uren van het leven, verhoogde medicatie voor moeilijk behandelbare symptomen.

Wat betekent voor u 'Goede zorg'?

Niet iedereen is gelijk

- Sommige mensen willen met het levenseinde niet bezig zijn,
- Of durven er niet over spreken, verwachten dat anderen erover beginnen,
- Sommigen willen dat alles voor hen beslist wordt,
- Anderen willen liever de regie zelf in handen nemen...

Getuigenis

Als vrijwilligster in de palliatieve zorg weet Mw. Mayke Hundhausen uit eigen ervaring hoe belangrijk vroegtijdige zorgplanning is,
En toch...

Mensen die kunnen helpen

- Vertrouwenspersoon
- Vertegenwoordiger

Vertrouwenspersoon

- In kader wet op patiëntenrechten
 - Heeft recht op informatie en inzage dossier
 - Krijgt informatie indien patiënt die niet kan/wil krijgen
 - Ter ondersteuning van de wilsbekwame patiënt
- Geen voorwaarden verbonden aan de aanstelling

Vertegenwoordiger

- Oefent de door de wet aan de patiënt toegekende rechten uit,
- indien die daar zelf niet meer toe in staat is (dus enkel voor wilsonbekwame patiënt)
- Wordt aangesteld door wilsbekwame persoon: gedagtekend en door beide partijen ondertekend.

Vertegenwoordiger

Beslist voor de patiënt

= verplaatst zich in zijn schoenen en kijkt hoe deze de situatie zou inschatten en hoe hij bijgevolg zou beslissen

≠ vanuit eigen waarden en in plaats van de patiënt beslissen wat het best is in diens belang

'Informele' vertegenwoordiger

- Indien geen 'formele' vertegenwoordiger is aangeduid:
 - Samenwonende echtgenoot / partner (wettelijk of feitelijk)
 - Meerderjarig kind
 - Ouder
 - Meerderjarige broer of zus
 - Anders of in geval van conflict: arts, na multidisciplinair overleg

Waarom een vertegenwoordiger?

- U kan zelf kiezen:
 - in wie u het meest vertrouwen heeft dat hij UW mening kan en zal verwoorden
 - en die dit aankan op het moment dat u wilsonbekwaam wordt
- Uw vertegenwoordiger
 - kan zich beter voorbereiden om de juiste mening te verwoorden
 - en neemt de verantwoordelijkheid dit voor u te doen

Vertrouwenspersoon volgens wet euthanasie

- Is enkel verantwoordelijk voor het kenbaar maken van uw wil tot euthanasie en het overleg met uw arts in deze
- Is niet automatisch uw vertrouwenspersoon volgens de wet patiëntenrechten

Elkaar helpen: luister naar je omgeving...

Mensen zijn soms met zorgplanning bezig, zonder het te beseffen!

- *‘Zoals ... is gestorven, dat zouden ze mij niet moeten aandoen...’*
- *‘Ik zou liever begraven/gecremeerd worden...’*
- *‘Als ik zo word, heb ik geen zin meer, dan mogen ze mij komen halen...’*
- *‘Ik, ik wil zo lang mogelijk leven...’*

Luister naar je omgeving...

- Probeer signalen te horen (vb van ziek familielid, bejaarde ouder,...)
- En grijp ze aan om erover te spreken, dat is gemakkelijker dan het zelf aanbrengen
- Basishouding:
 - ‘aanbieden’ om erover te praten,
 - zien hoever de ander wil gaan
 - eventueel doorverwijzen naar arts

Getuigenis

'Op een dag zei mijn moeder van 80 dat ze met de arts over euthanasie wou praten, maar ze stelde het gesprek uit. Ik begreep dat ze bang was...

Het gesprek kwam er ook niet toen ze begon te sukkelen: ze werd doof, haar ogen gingen snel achteruit. Laatst vroeg ze waarom haar ouders haar niet kwamen opzoeken in het rusthuis. Toen begreep ik dat het te laat was...

Haar broer is ook dement gestorven en ik weet zeker dat ze niet wou sterven zoals haar broer. Helaas, als ze al iets anders zou gewild hebben, dan kunnen we dat nu met haar niet meer bespreken...'

‘Wilsverklaring inzake
mijn gezondheid en
levenseinde’

Waarom een document?

- Papier is geen doel op zich, het ondersteunt een denkproces
- Neerschrijven van wensen kan, maar moet niet
- Voordeel:
 - Noodzakelijke informatie voor vertegenwoordiger
 - Beter afdwingbaar (vnl. bij wilsonbekwaamheid)

Waarom dit document?

- Is een goed overzicht van wat kan, een leidraad
- Kan geheel of gedeeltelijk ingevuld worden
(op dit document of op ander papier)
- Je kan het alleen invullen, met je naasten, met je huisarts en/of met anderen die je daarin kunnen begeleiden.

Waar bewaren?

- NIET in een kluis, niet bij de notaris
- WEL op toegankelijke plaats
- Zeker bij vertegenwoordiger, arts
- Registratie bij de gemeente:
ENKEL voor wilsverklaring
euthanasie, orgaandonatie en
uitvaart

Conclusie

Door vroegtijdige zorgplanning:

1. Wordt eindigheid bespreekbaar en kan levenseinde terug deel worden van leven
2. Verbetert het beslissingsproces rond het levenseinde
3. Kan uw persoonlijke keuze beter gerespecteerd worden
4. Verbetert de kwaliteit van de arts – patiëntrelatie
5. Wordt de belasting voor uw naasten minder

Conclusie

Er is weinig of niets te verliezen met het vroegtijdig voeren van gesprekken over de zorg die mensen wensen tijdens de laatste periode van hun leven, of met het meer systematisch bespreken tijdens het ziekteverloop, maar er is veel verloren als dit niet gebeurt

Vragen,
Bedenkingen,
Opmerkingen?

Documenten en info:

www.palliatieve.org

info@hetlevenhelpen.be

Tel 055/20.74.00

Hoe document invullen (1)?

Persoonlijke waarden/opvattingen belangrijk voor vertegenwoordiger

Aanduiden vertegenwoordiger treedt op in naam van de patiënt als communicatie niet meer mogelijk is

Wilsverklaringen inzake mijn gezondheidszorg en levenseinde

Naam en voornaam: _____
Adres: _____
Rijksregisternummer: _____

Mijn persoonlijke waarden en opvattingen
Naast de uitdrukkelijke wilsverklaringen die volgen, wil ik dat altijd rekening wordt gehouden met de volgende waarden, opvattingen en levensbeschouwing die voor mij belangrijk zijn:

Mijn vertegenwoordiger

Aanwijzing
Ik, die onderteken, wijs de volgende persoon aan als mijn vertegenwoordiger voor het geval ik niet zelf mijn rechten als patiënt kan uitoefenen:

Naam en voornaam: _____
Adres: _____
Telefoonnummer: _____
Rijksregisternummer: _____

Opgemaakt te _____ Datum _____ Mijn handtekening _____

Aanvaarding
_____ (naam en voornaam) aanvaardt de aanwijzing als vertegenwoordiger en zal naar best vermogen _____ (naam en voornaam aanwijzer invullen) vertegenwoordigen, met eerbiediging van de wilsverklaringen in dit document.

Opgemaakt te _____ Datum _____ Handtekening benoemde vertegenwoordiger _____

Naam en voornaam: _____

Adres: _____

Rijksregisternummer: _____

Mijn persoonlijke waarden en opvattingen

Naast de uitdrukkelijke wilsverklaringen die volgen, wil ik dat altijd rekening wordt gehouden met de volgende waarden, opvattingen en levensbeschouwing die voor mij belangrijk zijn:

Mijn vertegenwoordiger

Aanwijzing

Ik, die onderteken, wijs de volgende persoon aan als mijn vertegenwoordiger voor het geval ik niet zelf mijn rechten als patiënt kan uitoefenen:

Naam en voornaam:

Adres:

Telefoonnummer:

Rijksregisternummer:

Opgemaakt te Datum Mijn handtekening

Aanvaarding

..... (*naam en voornaam*) aanvaardt de aanwijzing als vertegenwoordiger en zal naar best vermogen (*naam en voornaam aanwijzer invullen*) vertegenwoordigen, met eerbiediging van de wilsverklaringen in dit document.

Opgemaakt te Datum Handtekening benoemde vertegenwoordiger

Een vertegenwoordiger kiezen

- Wie kan het best uw mening vertolken?
 - Wie kan UW wensen best begrijpen en verdedigen?
 - Wie kan dit aan? Beslissen ‘in naam van’ is voor sommigen zeer moeilijk.
 - Wie is bereid deze verantwoordelijkheid op te nemen?

Hoe document invullen (2)?

Gezondheidszorg voor het geval ik mijn wil niet meer zelf kan uiten:

- In welke omstandigheden?
- Welke medische tussenkomst?
- Wat na mijn overlijden?

Gezondheidszorg voor het geval ik mijn wil niet meer zelf kan uiten

Ik, die onderteken in volle bewustzijn, en zonder druk van anderen, omschrijf hierbij mijn wil, voor het geval ik mijn wil niet meer zelf kan uiten (*schrap wat niet van toepassing is en plaats een handtekeningparaaf bij de rubrieken die wel van toepassing zijn*):

Mijn wil betreft de volgende omstandigheden:

- enkel indien ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben
- enkel indien ik onomkeerbaar mijn wil niet meer kan uiten en binnen afzienbare tijd zal sterven
- enkel indien ik onomkeerbaar mijn wil niet meer kan uiten
- elk geval waarin ik mijn wil niet meer kan uiten

Mijn wil betreft de volgende tussenkomsten:

- ik wil niet worden gereanimeerd
- ik wil niet naar het ziekenhuis worden gevoerd
- ik wil niet op een intensieve zorgen afdeling van een ziekenhuis worden opgenomen
- ik wil niet aan beademingsapparatuur worden gekoppeld
- ik wil niet kunstmatig worden gevoed als ik niet meer op eigen kracht kan of wil eten
- ik wil niet dat mijn leven met curatieve behandelingen wordt verlengd, en daarom wil ik geen:
 - antibiotica
 - chirurgische ingrepen
 - chemotherapie
 - bestraling
 - dialyse
 - transplantatie
 - transfusies
 -
 -
- ik wil geen pijnbestrijding die mijn bewustzijn ernstig beperkt
- ik wil niet deelnemen aan experimentele behandelingen
-
-
- ik wil beëindiging van mijn leven (euthanasie) als ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben. (ik vul hiertoe de wilsverklaring inzake euthanasie in op de derde pagina)

Na mijn overlijden:

- wil ik mijn organen afstaan voor transplantatie (*indien niet, contacteer burgerlijke stand gemeente*)
- wil ik mijn lichaam afstaan voor de wetenschap (*en heb universiteit.....verwittigd*)
- wil ik een uitvaart volgens de modaliteiten die ik heb bepaald op de vierde pagina

Opgemaakt te _____ Datum _____ Mijn handtekening _____

Ik, die onderteken in volle bewustzijn, en zonder druk van anderen, omschrijf hierbij mijn wil, voor het geval ik mijn wil niet meer zelf kan uiten (*schrapping wat niet van toepassing is en plaats een handtekeningparaaf bij de rubrieken die wel van toepassing zijn*):

Mijn wil betreft de volgende omstandigheden:

- enkel indien ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben
- enkel indien ik onomkeerbaar mijn wil niet meer kan uiten en binnen afzienbare tijd zal sterven
- enkel indien ik onomkeerbaar mijn wil niet meer kan uiten
- elk geval waarin ik mijn wil niet meer kan uiten

Mijn wil betreft de volgende tussenkomsten:

- ik wil niet worden gereanimeerd
- ik wil niet naar het ziekenhuis worden gevoerd
- ik wil niet op een intensieve zorgen afdeling van een ziekenhuis worden opgenomen
- ik wil niet aan beademingsapparatuur worden gekoppeld
- ik wil niet kunstmatig worden gevoed als ik niet meer op eigen kracht kan of wil eten
- ik wil niet dat mijn leven met curatieve behandelingen wordt verlengd, en daarom wil ik geen:
 - antibiotica
 - chirurgische ingrepen
 - chemotherapie
 - bestraling
 - dialyse
 - transplantatie
 - transfusies
 -
 -
- ik wil geen pijnbestrijding die mijn bewustzijn ernstig beperkt
- ik wil niet deelnemen aan experimentele behandelingen
-
-

- ik wil beëindiging van mijn leven (euthanasie) als ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben. (ik vul hiertoe de wilsverklaring inzake euthanasie in op de derde pagina)

Na mijn overlijden:

- wil ik mijn organen afstaan voor transplantatie (*indien niet, contacteer burgerlijke stand gemeente*)
- wil ik mijn lichaam afstaan voor de wetenschap (*en heb universiteit.....verwittigd*)
- wil ik een uitvaart volgens de modaliteiten die ik heb bepaald op de vierde pagina

Opgemaakt te Datum Mijn handtekening

Geldigheidsduur

- ‘Negatieve’ wilsverklaring is geldig voor onbepaalde duur

BEHALVE

- Wilsverklaring euthanasie:
 - Maximum 5 jaar geldig, hernieuwbaar
 - Indien u tijdens geldigheidsperiode wilsonbekwaam wordt: onbepaald geldig

Wilsverklaring is niet nodig indien u

- de beslissing aan anderen wil overlaten,
- erop vertrouwt dat men het best mogelijke zal doen voor u.

Hoe document invullen (3)?

Wilsverklaring inzake euthanasie bij onomkeerbaar coma Aanvullende nuttige gegevens:

- belangrijke info voor vertegenwoordiger
- naam en adres huisarts, voorkeur ziekenhuis, ...
- met wie werd document besproken?

Wilsverklaring inzake euthanasie voor het geval ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben

Deze rubriek dient enkel te worden ingevuld indien men uitdrukkelijk levensbeëindiging wil wanneer men onomkeerbaar buiten bewustzijn is. In tegenstelling tot de andere wilsverklaringen in dit document is de wilsverklaring inzake euthanasie niet bindend. Houd er rekening mee dat een wilsverklaring inzake euthanasie maar vijf jaar geldig is en na vijf jaar moet worden herbevestigd. Ze kan ook op elk moment worden ingetrokken of herzien.

Ik, die onderteken in volle bewustzijn (in het onderstaande schrappen wat niet past en in voorkomend geval datum invullen):

- verzoek, voor het geval ik niet meer in staat ben mijn wil te uiten, dat een arts euthanasie toepast, indien voldaan is aan de voorwaarden gesteld in de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie.
- herbevestig de wilsverklaring tot euthanasie, opgesteld op: (datum)
- herzie de wilsverklaring tot euthanasie, opgesteld op: (datum)
- trek de wilsverklaring tot euthanasie in, opgesteld op: (datum)

Opgemaakt te Datum Mijn handtekening

Door de handtekening van twee getuigen hieronder, waarvan minstens getuige 1 geen materieel belang heeft bij het overlijden, wordt bevestigd dat deze wilsverklaring inzake euthanasie vrij en bewust werd afgelegd. Indien ik fysiek blijvend niet in staat ben om wilsverklaringen op te stellen en te tekenen, wordt deze wilsverklaring opgesteld en getekend door de persoon die ik op p.4 heb aangewezen tegenover de volgende getuigen.

Getuige 1

Getuige 2

Naam en voornaam:

Adres:

Rijksregisternummer:

Geboorteplaats:

Telefoonnummer:

Graad van verwantschap:

Datum:

Handtekening:

Aanvullende nuttige gegevens

Ik noteer hier enkele nuttige gegevens, zoals bvb. naam en adres van huisarts, personen met wie ik deze wilsverklaringen heb besproken, voorkeur ziekenhuis, personen belangrijk om rekening mee te houden, specifieke noden, maatschappij waarbij uitvaartverzekerings is afgesloten:

.....
.....
.....
.....

Deze rubriek dient enkel te worden ingevuld indien men uitdrukkelijk levensbeëindiging wil wanneer men onomkeerbaar buiten bewustzijn is. In tegenstelling tot de andere wilsverklaringen in dit document is de wilsverklaring inzake euthanasie niet bindend. Houd er rekening mee dat een wilsverklaring inzake euthanasie maar vijf jaar geldig is en na vijf jaar moet worden herbevestigd. Ze kan ook op elk moment worden ingetrokken of herzien.

Ik, die onderteken in volle bewustzijn (*in het onderstaande schrappen wat niet past en in voorkomend geval datum invullen*):

- verzoek, voor het geval ik niet meer in staat ben mijn wil te uiten, dat een arts euthanasie toepast, indien voldaan is aan de voorwaarden gesteld in de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie.
- herbevestig de wilsverklaring tot euthanasie, opgesteld op: (datum)
- herzie de wilsverklaring tot euthanasie, opgesteld op: (datum)
- trek de wilsverklaring tot euthanasie in, opgesteld op: (datum)

Opgemaakt te Datum Mijn handtekening

Door de handtekening van twee getuigen hieronder, waarvan minstens getuige 1 geen materieel belang heeft bij het overlijden, wordt bevestigd dat deze wilsverklaring inzake euthanasie vrij en bewust werd afgelegd. Indien ik fysiek blijvend niet in staat ben om wilsverklaringen op te stellen en te tekenen, wordt deze wilsverklaring opgesteld en getekend door de persoon die ik op p.4 heb aangewezen tegenover de volgende getuigen.

Getuige 1

Getuige 2

Naam en voornaam:

Adres:

Rijksregisternummer:

Geboorteplaats:

Telefoonnummer:

Graad van verwantschap:

Datum:

Handtekening:

Ik noteer hier enkele nuttige gegevens, zoals bvb. naam en adres van huisarts, personen met wie ik deze wilsverklaringen heb besproken, voorkeur ziekenhuis, personen belangrijk om rekening mee te houden, specifieke noden, maatschappij waarbij uitvaartverzekering is afgesloten:

Hoe document invullen (4)?

- Wensen i.v.m. uitvaart
- Verklaring in het geval van fysieke onmogelijkheid om zelf wilsverklaring op te stellen
- Personen/plaats waar document bewaard wordt

Uitvaart

Ik, die onderteken, kies als wijze van uitvaart voor *(schrap wat niet van toepassing is en plaats een handtekening-paraaf bij de rubriek die wel van toepassing is):*

- ritueel van de levensbeschouwing:
- begrafening van mijn lichaam
- crematie gevolgd door begrafening van de as binnen de omheining van de begraafplaats
- crematie gevolgd door bijzetting van de as in het columbarium van de begraafplaats
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as in de strooiwaaier van de begraafplaats
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as in de Belgische territoriale zee
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as op een andere begraafplaats (adres vermelden) (1)
- crematie gevolgd door begrafening van de as op een andere plaats dan de begraafplaats (adres vermelden) (1)
- crematie gevolgd door bewaring van de as op een andere plaats dan de begraafplaats (adres vermelden) (1)
- de modaliteit die mijn nabestaanden in overleg bepalen na mijn overlijden

⁽¹⁾ Indien het een terrein betreft dat niet in eigendom is van de overledene of zijn nabestaanden, is een voorafgaande, schriftelijke toestemming van de eigenaar vereist en moet deze hierbij worden gevoegd.

Opgemaakt te Datum Mijn handtekening

Fysieke onmogelijkheid om zelf wilsverklaringen op te stellen en te tekenen

Ik, (naam), die fysiek blijvend niet in staat ben om wilsverklaringen op te stellen en te tekenen, wijs de volgende meerderjarige persoon, die geen materieel belang heeft bij mijn overlijden, aan om deze wilsverklaringen op te stellen en te tekenen.

(Ik voeg een medisch getuigschrift ter bevestiging toe)

Gegevens over deze persoon:

Naam en voornaam:

Adres:

Rijksregisternummer:

Opgemaakt te

Datum

Handtekening aangewezen persoon

Dit document met wilsverklaringen vervangt alle vorige en is geldig voor onbepaalde duur (behalve de specifieke wilsverklaring inzake euthanasie voor het geval ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben) tot wijziging of herroeping. Het is opgemaakt in (aantal vermelden) ondertekende exemplaren die worden bewaard bij de volgende personen of instanties:

.....
.....
.....

Ik, die onderteken, kies als wijze van uitvaart voor *(schrap wat niet van toepassing is en plaats een handtekening-paraaf bij de rubriek die wel van toepassing is)*:

- ritueel van de levensbeschouwing:
- begraving van mijn lichaam
- crematie gevolgd door begraving van de as binnen de omheining van de begraafplaats
- crematie gevolgd door bijzetting van de as in het columbarium van de begraafplaats
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as in de strooiweide van de begraafplaats
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as in de Belgische territoriale zee
- crematie gevolgd door uitstrooiing van de as op een andere begraafplaats
(adres vermelden) (1)
- crematie gevolgd door begraving van de as op een andere plaats dan de begraafplaats
(adres vermelden) (1)
- crematie gevolgd door bewaring van de as op een andere plaats dan de begraafplaats
(adres vermelden) (1)
- de modaliteit die mijn nabestaanden in overleg bepalen na mijn overlijden

⁽¹⁾ Indien het een terrein betreft dat niet in eigendom is van de overledene of zijn nabestaanden, is een voorafgaande, schriftelijke toestemming van de eigenaar vereist en moet deze hierbij worden gevoegd.

Opgemaakt te _____ Datum _____ Mijn handtekening _____

Ik, (naam) _____, die fysiek blijvend niet in staat ben om wilsverklaringen op te stellen en te tekenen, wijs de volgende meerderjarige persoon, die geen materieel belang heeft bij mijn overlijden, aan om deze wilsverklaringen op te stellen en te tekenen.

(Ik voeg een medisch getuigschrift ter bevestiging toe)

Gegevens over deze persoon:

Naam en voornaam: _____

Adres: _____

Rijksregisternummer: _____

Opgemaakt te _____ Datum _____

Handtekening aangewezen persoon _____

Als u het zelf niet kan neerschrijven

- Kan u iemand aanwijzen die dat in uw plaats doet (persoon mag geen materieel belang hebben bij uw overlijden)
- Moet de dokter een medisch attest bijvoegen dat bevestigt dat u het niet zelf kan schrijven

Dit document met wilsverklaringen vervangt alle vorige en is geldig voor onbepaalde duur (behalve de specifieke wilsverklaring inzake euthanasie voor het geval ik onomkeerbaar buiten bewustzijn ben) tot wijziging of herroeping. Het is opgemaakt in (aantal vermelden) ondertekende exemplaren die worden bewaard bij de volgende personen of instanties:
